

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ І МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ЗВО»

Компонента освітньої програми – обов'язкова (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Культурологія
Спеціальність	034 «Культурологія»
Галузь знань	03 «Гуманітарні науки»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Возний Ігор Петрович, доктор історичних наук, професор https://www.chnu.edu.ua/umbraco#/content/content/edit/30756?mculture=uk
Контактний тел.	+38095 428 01 75
E-mail:	i.voznyi@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=8233
Консультації	Очні консультації: Середа 14.30 – 15.30, Коцюбинського, 2, корпус 6, авд. 30 Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю в системі Google-meet Viber / Telegram / e-mail: з понеділка по п'ятницю з 18.00 до 19.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення Педагогіки вищої школи та методики викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО є методологічні основи педагогіки вищої школи, методики викладання суспільствознавчих дисциплін, специфіка дидактичних прийомів та ефективні способи застосування інноваційних технологій, що забезпечують високу якість і сучасні стандарти освіти, моніторингу та контролю за рівнем навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Засвоєння навчального матеріалу не лише знайомить з теоретичними розробками і практичними рекомендаціями щодо методики та методології навчально-освітнього процесу в ЗВО, а й створює передумови для формування професійних навичок і умінь викладання суспільствознавчих дисциплін у вищій школах, побудови цілісної картини щодо ефективності того чи іншого педагогічного й організаційно-управлінського підходу до розв'язання складних завдань, які визначають сучасний стан і перспективи розвитку вищої освіти та становлення професійної підготовки випускників гуманітарних спеціальностей.

Навчальний матеріал сприяє пізнанню дидактичних засад і педагогічних прийомів їх застосування у процесі формування професійної педагогічної культури та майстерності.

Структура курсу (курс поділено на два модулі: «Педагогіка вищої школи» і «Методика викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО») та їхнє змістове наповнення містять чіткий алгоритм формування професійної культури потенційних викладачів

суспільствознавчих дисциплін у ЗВО і сприяє засвоєнню необхідного теоретичного базису та сприяє вдосконаленню їх педагогічної майстерності.

Важливою складовою навчального курсу є ознайомлення з загальними та інноваційними методиками проведення лекційних, семінарських і практичних занять, а також формами та методами закріплення знань, контролю за навчальним процесом, поглибленням навичок і умінь самостійної розробки матеріалів навчально-інформаційного, навчально-методичного й наукового характеру (лекцій, наукової статті, доповіді, рецензії тощо), в тому числі й в процесі здійснення навчально-освітнього процесу за змішаною формою навчання та в умовах карантинних обмежень і гнучкого використання робочого часу.

Мета навчальної дисципліни ознайомлення здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з теорією та практикою навчання, виховання й управління у вищій школі, психологічними закономірностями освітнього процесу та співпраці між викладачем і студентом, студентською групою, формування їх готовності до викладання суспільствознавчих дисциплін у закладах вищої освіти, організації науково-дослідної та інноваційної діяльності..

Праксеологічний вияв мети полягає у формуванні навичок самостійного проведення усіх організаційних форм вузівських занять з суспільствознавчих дисциплін; дозволяє виробити особистісний стиль науково-педагогічного працівника, який добре володіє основами методики й методології здійснення навчально-освітнього процесу на різних рівнях системи освіти з врахуванням особливостей проведення занять для різних вікових категорій.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Педагогіка вищої школи	
Тема 1	Загальні основи педагогіки вищої школи
Тема 2	Дидактика вищої школи.
Тема 3	Організація освітнього процесу у вищій школі
Тема 4	Педагогічні технології у вищій школі
Тема 5	Магістратура як освітній простір
МОДУЛЬ 2. Методика викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО	
Тема 1	Організаційні засади курсу «методика викладання суспільствознавчих дисциплін у вищій школі»
Тема 2	Теоретичні основи методики викладання суспільствознавчих дисциплін
Тема 3	Методи організації навчальної роботи у процесі викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО
Тема 4	Методика керівництва самостійною роботою студентів
Тема 5	Науково-дослідницька діяльність магістранта

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Задля цілісності та безперервності навчального процесу до послуг студентів спеціальності функціонує Наукова бібліотека ЧНУ ім. Юрія Федьковича, методичний кабінет навчальної та навчально-методичної літератури, факультетський та кафедральний Web-сайти; навчальні дисципліни освітньої програми представлені в мережі «Електронний університет» на платформі Moodle.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: При здійсненні поточного та модульного, а також підсумкового контролю використовуються такі його форми: АТ – аналітичний тест; ЕТ – експрес-тест; УО – усне опитування; ФО – фронтальне опитування; ПТ – підсумковий тест; РВ – розв’язування вправ;

РЗ – розв’язування завдань; ТД – тематичний диктант; МКР – модульна контрольна робота; РД – реферативна доповідь; ЗР – захист реферату; ОКП – оцінка конспекту першоджерел.

Підсумковий контроль – іспит.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Курс «Історія культури України» вивчається протягом одного семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю.

Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (30+30).

Підсумковий модуль оцінюється в 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної та практичної (тестові завдання).

Теоретичний блок складається з трьох питань, що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 8 балів.

Практичний блок складається з 5 тестових завдань, що являють собою закриті тести (кожний оцінюється у 2 бали). Тести виконуються у письмовому режимі одразу після теоретичної відповіді, а не на місці підготовки.

Відповіді на додаткові запитання додають студенту ще 6 балів.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу «Культурно-дозвілєва діяльність» отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS. При виставленні загальної оцінки враховуються наступні критерії:

«А» (90–100 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни;
- глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу;
- показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал;
- продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її;
- переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання;
- належним чином виконував завдання для самостійної роботи;
- допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності;
- добре виконав завдання модульного контролю.

«В» (80–89 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу;

- робив узагальнення та висновки з окремих питань;
- виконував завдання для самостійної роботи;
- при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності;
- не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання;
- добре виконав завдання модульного контролю.

«С» (70–79 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу;
- формулював висновки з окремих питань практичних занять;
- не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях;
- брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури;
- виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.

«D» (60–69 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
- формулював висновки з окремих питань;
- при підготовці до практичних занять майже або й зовсім не використовував додаткову літературу;
- не проявляв активності на практичних заняттях;
- частково виконав завдання для самостійної роботи;
- не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
- при виконанні завдань модульного контролю допустив багато неточностей або декілька грубих помилок.

«E» (50–59 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
- допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення;
- не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему;
- недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову;
- не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи;
- виконав окремі завдання для самостійної роботи;
- не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
- погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.

«Fх» (35–49 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;

- поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
- частково виконав завдання для самостійної роботи;

студент:

- не проявляв активності на практичних заняттях;
- допускав принципові помилки під час виконання завдань;
- не виконав завдання модульного контролю.

«F» (0-34 бали) ставиться у разі, якщо студент:

- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
- допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях,

тестуванні;

- не ознайомився з рекомендованою літературою;
- не виконав завдання для самостійної роботи;
- не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
- не проявляв активності на практичних заняттях;
- на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни;
- не виконав завдання модульного контролю.

Набрана студентом кількість балів є основою для виставлення оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets-koho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Законодавчі та нормативні документи

1. Закон України «Про вищу освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.
2. Збірник нормативних документів щодо Болонського процесу / уклад.: К.М. Левківський, З.І. Логвин, Н.Л. Губерська. Київ : ІПЗО, 2008. 166 с.
3. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
4. Наказ МОН України. Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи № 943 16 жовтня 2009 року. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0943290-09#Text> (дата звернення 12.11. 2024)

5. Основні засади розвитку вищої освіти України у контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / за ред. В.Г. Кременя; Тернопіль : Вид-во ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. 147 с.
6. Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Від 02 вересня 2024р. URL : <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normativni-dokumenty/polozhen-nia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protseesu/> (дата звернення 12.11. 2024)
7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>. (дата звернення 12.11. 2024)

Базова

1. Возний І.П. Методика викладання культурології у вищій школі. Навчальний посібник Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 206 с.
2. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ.: Центр навчальної літератури. 2006. 384 с.
3. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: навч. посіб. Дніпропетровськ, 2014. 416 с.
4. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
5. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
6. Малихін О.В., Павленко І.Г. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Кривий Ріг : КДПУ, 2010. 270 с.
7. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі : навчальний посібник. Вид. друге. доп. та перероблене. – Суми, СумДПУ, 2009. 122 с.
8. Нагаєв В.М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Харків : «Стильна типографія», 2019. 267 с.
9. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
10. Резван О. Методика викладання у вищій школі Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. 152 с
11. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022. 180 с.
12. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.

Допоміжна

1. Будник О. Використання методик змішаного навчання у закладі вищої освіти. *Обрії*. 2018. № 1 (46). С. 4–11.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / *Fundamentals of Higher School Pedagogy*: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2019. 312 с.
3. Дубасенюк О. Упровадження освітніх інновацій в системі вищої освіти *Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи*: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. 444 с.
4. Дудікова Л. Науково-дослідницька діяльність студентів як складова індивідуалізації навчального процесу. *Педагогічний альманах*. 2012. Вип. 16. С. 126–130.
5. Кайдалова Л. Г., Науменко Н.В. Методика викладання у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів вищої освіти. Харків, 2021. 46 с.
6. Кулик І.В. Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача: методичні рекомендації. Івано-Франківськ: НАІР, 2021. 66 с.
7. Кожухар О.А. Інноваційні методи проведення занять : метод. посіб. Чернігів, 2017. 24 с.
8. Корміна Л. І. Методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах : методичні рекомендації до курсу. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 52 с.
9. Лігум Ю. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в європейський освітній простір. *Педагогіка і психологія*. 2011. № 2. С. 22–27.
10. Прищак, М. Д., Залюбівська О.Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

11. Прокопів Л. Інформаційні технології в педагогіці: методичні рекомендації до самостійної роботи. Івано-Франківськ, 2013. 60 с.
12. Рябовол Л. Т. Компетентнісний потенціал суспільствознавчих предметів (за ключовими компетентностями). *New impetus for the advancement of pedagogical and psychological sciences in Ukraine and EU countries: research matters*: Collective monograph. Vol. 2. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2021. С. 150–167.
13. Стинська В., Карпенко О. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Людинознавчі студії*. Серія «Педагогіка». 2021. № 12 (44). С. 172–177.
14. Стинська В., Прокопів Л. Інноваційні методики викладання дисциплін у ЗВО в процесі магістерської підготовки. *Гірська школа українських Карпат*. 2020. № 22. С. 145–150.

Інформаційні ресурси

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : підручник – 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. URL : <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/dca98cbd-487b-43eb-86ef-d5c4634bf16c/content>
2. Законодавство в сфері освіти. *Національний інформаційний центр академічної мобільності ENIC UKRAINE* URL : <https://enic.in.ua/index.php/ua/systema-osvity/> natsionalna-ramka-kvalifikatsij (дата звернення 18.12. 2024)
3. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с. URL : <https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fcd3d3994b> (дата звернення 18.12.2024)
4. Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua> (дата звернення 29.12.2024)
5. Методика викладання «Суспільствознавство» URL : <https://library.sspu.edu.ua/arhiv-vikonanih-dovidok/metodika-vikladannya-suspilstvoznnavstvo/> (дата звернення 20.12.2024)
6. Михайличенко О.В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: навчальний посібник. Суми : СумДПУ, 2009. 122 с. URL : https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fshron1.chtyvo.org.ua%2FMykhailychenko_Oleh%2FMetodyka_vykkladannya_suspilnykh_dystryplin_u_vyschii_shkoli.pdf (дата звернення 12.12.2024)
7. Нормативно-правові акти з реформування вищої освіти. *Інститут модернізації змісту освіти*. URL : <https://imzo.gov.ua/osvita/vyscha-osvita/normatyvna-baza/normatyvno-pravovi-akty-z-reformuvannya-vyschoji-osvity/> (дата звернення 13.12.2024)
8. Полуяктова О. В. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Методика викладання суспільно-політичних дисциплін» [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія» денної та заочної форм навчання]. Одеса : Вид-во «Університет Ушинського». 2020. 29 с. URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5748/1/Met%20recom%20Metod.pdf> (дата звернення 15.12.2024)
9. Рябова Л. Модернізація системи шкільної суспільствознавчої освіти в Україні на основі європейського досвіду. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін: науково-педагогічний журнал*. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2023. Вип.10. С. 4–9. URL : https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/nauka/konf/tmns_102023_1c352.pdf (дата звернення 13.12.2024)
10. Яковенко Г.Г. Методика навчання суспільствознавчих дисциплін: навчально-методичний посібник. Харків : ХНАДУ, 2017. 164 с. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/18ace17d-0096-4279-a3e8-4606282d35b3/content> (дата звернення 13.12.2024)

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Педагогіка вищої школи і методика викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО»

висвітлена в робочій програмі навчальної дисципліни

<https://philcult.chnu.edu.ua/media/ws0j4v2p/pedahohika-i-metodyka.pdf>